

УДК 378.091.21:39

Ігровий дитячий фольклор у змісті етнопедагогічної компетентності вчителя-вихователя

Ольга ТКАЧЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Світові тенденції демократизації суспільства, глобалізації економіки зумовлюють зміну концептуальних підходів до освіти, оновлення її змісту, технологічного забезпечення. Багатофункціональність ігрової діяльності, значення гри як випробуваного віками засобу для формування особистості дитини актуалізують питання ігрових технологій, майстерності їх застосування сучасними педагогами, що має на меті реалізацію орієнтирів системи освіти на забезпечення національної самоідентифікації людини та оволодіння нею цінностями світової культури.

У контексті згаданих орієнтирів особливої вагомості набуває **етнопедагогічна підготовка майбутнього фахівця**, який є носієм своєї національної культури та спроможний урахувати у професійній діяльності надбання різних народів, зокрема й у галузі ігрової культури. Професійною рисою такого фахівця є його етнопедагогічна компетентність.

Етнопедагогічну компетентність трактуємо як різновид педагогічної компетентності, що є динамічним особистісним утворенням фахівця в галузі освіти, яке передбачає опанування педагогом системи етнопедагогічних знань, умінь і навичок кваліфікованого опрацювання надбань світової народної педагогічної культури, урахування актуальності окремих її елементів у осмисленні педагогічної теорії та організації сучасної педагогічної практики. Етнопедагогічна компетентність – це результат набуття фахівцем певних компетенцій як передумови її появи і вдосконалення.

Складниками етнопедагогічної компетентності варто розглядати й ігрові компетенції, які співвідносяться з відповідними компонентами цієї компетентності. До *мотиваційно-ціннісного компонента* належать такі ігрові компетенції: усвідомлення цінності народної ігрової культури; спрямованість на застосування народної гри в навчально-виховному процесі; зацікавленість у поповненні багажу знань про народні ігри, традиційні способи розподілу ролей тощо. *Когнітивний компонент* складають знання українських народних ігор та дитячих ігор інших народів світу; знання про історію гри, іграшки, ігрової атрибутики народних ігор; знання традиційної побутової культури, її зв'язку з народними дитячими іграми тощо. *Операційно-технологічний компонент* утворюють уміння оперувати під час організації гри різними класифікаціями народних ігор, зацікавити народною грою,

розповісти про тонкощі в організації певної народної гри з опертям на історію народу, його культуру; здатність застосувати під час розподілу ролей народні способи; уміння виготовити іграшку за традиційними технологіями, навчити цього дітей тощо. *Індивідуально-особистісному компоненту* етнопедагогічної компетентності у контексті предмета обговорення підпорядковані властивості, важливі для якісної організації народної гри: ерудованість, толерантність, здатність до педагогічної рефлексії, креативність тощо. Усі компоненти етнопедагогічної компетентності передбачають володіння педагогом інформацією про ігровий фольклор та спроможність до творчого її опрацювання.

Вивчення проблеми ґрунтується на наукових знахідках дослідників, які в різні часи з'ясовували сутність гри (Ф. Бойтендайк, К. Гросс, Д. Б. Ельконін, Й. Хейзінга, Ф. Шиллер, В. Штерн), визначали її педагогічну цінність (Л. В. Артемова, Н. П. Анікєєва, П. П. Блонський, Л. С. Виготський, О. С. Газман, Р. І. Жуковська, О. В. Запорожець, Н. В. Кудикіна, Д. В. Менджеричька, Н. Я. Михайленко, О. П. Усова, В. І. Устиненко, М. Г. Яновська та інші), висвітлювали ігровий фольклор, зокрема й у контексті етнопедагогіки (Г. С. Виноградов, Г. Н. Волков, Г. В. Довженко, В. Г. Кузь, В. С. Кукушин, Н. В. Лисенко, К. В. Луганська, В. А. Мосіяшенко, Є. Н. Приступа, М. Г. Стельмахович, Є. І. Сявакко, Т. П. Усатенко). Аналіз наукової літератури з педагогіки вищої школи та результатів підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів і вчителів початкових класів засвідчив, що лише окремі викладачі вищої педагогічної школи приділяють системну увагу під час фахової підготовки студентів народній грі, ігровому фольклору зокрема. Цей факт зумовив вибір **теми статті** з метою актуалізації проблеми для працівників різних ланок системи освіти України та популяризації окремих її аспектів.

Народними називають ігри, які зародилися в глибинах народного життя, зросли на ґрунті сільського та міського побуту, викристалізувалися з народної поетичної творчості. Народна гра пов'язана з піснею, танцем, казкою, загадками, скоромовками, речитативами, жеребкуваннями та іншими видами народної творчості як засобами народної педагогіки.

Важливим у характеристиці народних ігор виявляється звернення до ігрового фольклору – частини фольклору, пов'язаного з організацією народних ігор: пісеньок, малих фольклорних форм (закличок, зговорок, мирилок) тощо. Спосіб їх збереження, спосіб творення, форма побутування, традиційність, варіативність, невизначеність автора, самоініціативність використання, на думку Н. В. Кудикіної, підтверджують їх фольклорне походження [5].

Малі фольклорні форми, пісні, які застосовують у народних іграх, переважно мають обрядове походження. Переходу елементів народних обрядів у жанр дитячих ігор, на думку сучасних науковців, сприяло активне залучення дітей до традиційних обрядів та ритуалів.

Ігровий фольклор у сучасній науці вивчають у межах фольклорної педагогіки, в якій поняття «дитячий фольклор», з опертям на широке розуміння фольклору, позначає комплекс словесних, словесно-музичних, музично-хореографічних, ігрових і драматичних різновидів народної творчості, традицій, звичаїв, обрядів, поглядів [9, с. 6].

Із XIX століття ігровий фольклор вивчають без відокремлення від дорослого. Особливу увагу саме дитячому ігровому фольклору приділяють Г. С. Виноголадов, Г. В. Довженок, К. В. Луганська. На деякі особливості ігрового фольклору в структурі виховних традицій скандинавів та англійців звертає увагу Ж. Сімсон, засобів родинного виховання китайців – Л. С. Калашник (Мей).

Якщо йдеться про дитячий фольклор і загалом художню творчість, то й у сучасних розвинених суспільствах, як наголошує І. С. Кон, є соціально-вікова група, яка виражає себе «виключно шляхом усної творчості і малюнка», – це діти дошкільного віку.

Вивчення дитячого фольклору в усі часи видається дуже складним завданням, оскільки має ґрунтуватися на досягненнях кількох наук. Він містить, як констатує І. С. Кон, «універсальні статевікові архетипи, сюжети, які повторюються», а також суттєві «етнокультурні та історичні відмінності і зміни» [4, с. 44]. Так, фахівці досі не можуть вичерпно пояснити так званий «чорний гумор» (жарти, особливий пісенний фольклор тощо), який характеризує вже молодших міських підлітків. Розуміння природи і тенденцій розвитку дитячої творчості, на думку І. С. Кона, вимагає систематичних порівняльних міжкультурних досліджень.

Ігровий фольклор асоціюється, передусім, зі способами розподілу ролей у грі. Г. В. Довженок наголошує, що лише зрідка в народній традиції цей

вибір здійснюють за загальною домовленістю гравців. У народній педагогіці вирізняють такі групи розподілу ролей, на які звертала увагу Г. А. Барташевич: 1) вибір ведучих чи інших діючих осіб за допомогою певної дії (вимірювання на палиці, пускання слини через кільце з двох пальців, вимазування крейдою чи сажею пальця та його вгадування в стуленій у кулак руці; лоскотання по губах соломинкою); 2) поділ на «партії» за допомогою жеребкових примовок; 3) лічба [3, с. 132].

Відомі історики, етнологи описують ці способи. Наприклад, М. Ф. Грушевський описував жеребкування на палиці, Е. А. Покровський звертає увагу на розподіл ролей за допомогою кидання палиці ногою (чия палиця впаде ближче, тому й водити); М. Мід констатує традицію розподілу за допомогою лічилки з рахуванням по ногах тощо. Г. В. Довженок зазначає, що інколи виконання неприємної ролі покладають на особу, яка програла в попередній грі. Цей спосіб є додатковим стимулом для ігрової активності дитини та її самовдосконалення.

Особливо поширеним у дитячому житті є спосіб визначення ролей учасників за допомогою лічилок, які є одним з найпопулярніших жанрів дитячого фольклору. Усі лічилки Г. В. Довженок поділяє на сюжетні та безсюжетні. Своєрідним «родичем» лічилки, зокрема й безсюжетної, її попередником є звичайна лічба, якою також зрідка користуються діти з тією самою метою: в гурті обирають певне число, до якого лічать; останній виконує потрібну роль.

Дослідниця Ю. Г. Кустова узагальнює думку багатьох дослідників гри про те, що частина лічилок не має перекладу, є набором слів і звуків. Наприклад, хакаські діти мають в ігровому фольклорі таку лічилку: «Піті, сіті, ібі, сібі, туба, крес» [7, с. 127]. Подібну лічилку в с. Колодяжному біля Ковеля записала свого часу Леся Українка:

*«Ене, мене, іки, паки,
Ерве, серве, ісумбаки,
Ей, свей, скусматей,
Сеньки, піньки, цервута,
Алки, малки, талки, туз».*

Вітчизняні фольклористи, які здійснюють лінгвістичний аналіз елементів лічилок, що тепер сприймаються як незрозумілі слова, дійшли висновку про спільність їх джерел, про походження, пов'язане із традиційними замовляннями та назвами чисел.

Основу багатьох лічилок становить лічба та явище переінакшування числівникових форм. В. П. Анікін пов'язує ці ознаки лічилок з їх давнім походженням та своєрідними уявленнями давньої людини про числа, побутовими та іншими заборонами на лічбу, що породили так званий негативний рахунок та викривлені форми числівників, «умовне інакомовлення».

Зрозумілі в середовищі, де вони виникли, лічилки з латинськими, німецькими, французькими, циганськими словами, мандруючи у часі й просторі, потрапляючи в нове середовище, втрачали свою зрозумілість; нові виконавці викривляли

незрозумілі їм слова так, що на сьогодні про початкове походження деяких з них дослідники можуть лише здогадуватися. Ця строкатість словникового складу лічилок, пов'язана з наявністю в жанрі різноманітних щодо часу й джерел походження нашарувань, послужила основою для класифікації творів, яку здійснив Г. С. Виноградов. Він виокремив у жанрі «лічилки-числовки», «заумні лічилки», «лічилки-замінки».

Серед безсюжетних лічилок, як наголошує Г. В. Довженок, чітко виділяються ті, що становлять лічбу до 8, 10, 12 тощо, а їх лексика – більш чи менш спотворені форми числівників та слова, що слугують їх відносно постійними замінниками:

*«Одиян,
Другиян,
Тройцан,
Царицан,
П'ядан,
Ладан,
Струкман,
Друкман,
Деревен,
Декус.
Одинці, двинці,
Люди, німці,
Конси, ронси,
Дивир, дикса, джа».*

Крім деформованих форм числівників рідної мови, лічилки цього типу ввібрали деякі елементи циганської, французької, німецької, єврейської мов, що лише в окремих випадках зберегли своє справжнє звучання, в більшості ж зразків змінили його в процесі функціонування творів [3, с. 137–138].

Безсюжетні лічилки з рахунком можуть сприяти виникненню в уяві дитини й конкретних яскравих образів:

*«Один, два, сич та сова,
ластівочка-чорнобочка,
біла курочка-квочка,
ворона гостроока,
строката сорока.
І ще не всі: перепілка у вівсі,
дядько-дятел на суку,
горобійко на току».*

Поширеністю й різноманітністю відзначаються сюжетні лічилки українського дитячого репертуару. Інколи «сюжет» лічилки чи її окремі образи надають самій грі додаткової назви. Г. В. Довженок наводить такі приклади подібних ігор і лічилок: піжмурки «в кукли» (від лічилки «Ішла кукла по току»), піжмурка «яблучко» (від лічилки «Котилося яблучко городком, городком»). У цьому виявляється, як зазначає Г. С. Виноградов, властивість дітей сприймати гру і її «прелюдію» неподільно, що підтверджують і записи дитячого лічилкового репертуару, зроблені в 20-ті роки ХХ ст.

Можливий і значно тісніший зв'язок лічилок з іграми. Це, передусім, ті, що за походженням є власне ігровими приспівками, котрі з часом відірвалися

від гри і на певному етапі служили лічилкою тільки для неї. Прикладом лічилок, пов'язаних зі змістом гри, може бути лічилка до гри «Бери коня»: «Іван-Побиван, босий, невзутий, чим ти коні попував? Дзень! Брязь!». Далі лічилку поєднано із жеребкуванням: з останніми словами лічилки діти підкидають свої палички-коники; чия паличка ляже зверху, той забирає всі. Потім починається власне гра, у ході якої власник повинен забрати свого коня. Для цього коня потрібно гарно описати: його зовнішність, особливості поведінки, позитивні риси. Хто буде кмітливішим та красномовнішим, той поверне собі коня.

Значна кількість українських народних лічилок, які прості й зрозумілі за змістом та невеликі за обсягом, виявляють відчутну спорідненість з іншими творами дитячого репертуару – піснями, прозивалками, черпаючи окремі образи навіть із забавлянок:

*«Летіла сорока-білобока,
І кричала кра-кра-кра,
А ти, Мось, закривай очі,
Ми втікаймо всі з двора!»*

Обсяг сюжетних лічилок, за узагальненням Г. В. Довженок, у більшості випадків – чотири–шість рядків, а сюжет – невеличкі епізоди, де просто з'являються або, частіше, діють вже відомі персонажі: кіт, коза, заєць, півень:

*«Стоїть півень на току
У червонім чобітку.
Будем півника просити:
«Ходи жито молотити!»*

Зазначимо, що за відсутності у творах відповідного завершення фіналом зразка є коротке рішуче слово, часто звуконаслідувального змісту – хап, туп, скік, квок, кльош, цок та ін.:

*«Іде коза, брикає,
Бородою хитає.
А борідка хиталась,
За будяки чіплялась.
Копитами цок-цок-цок!
Вибігає і цапок.
Не коліться, будяки,
Бо потопчуть вас цапки.
Туп!»*

Частою примовкою в іграх слов'янських народів виступає слово «чур»: «Чур, я перший!», «Чур, моє!», «Чур, ділимо!» тощо. Як зазначає Л. В. Ракава, воно бере початок від однойменного язичеського божества, що стереже межі земельних угідь [8, с. 72].

Сигналом до певної дії, а також і мірою часу, потрібного для її виконання, служать примовки до гри, наприклад у хованки, виголошені тим, хто жмуриється:

*«Жмури, жмури,
Ховайтеся в дюри,
А хто не сховався,
Той мені попався».*

Дослідниця Н. В. Аксьонова характерною особливістю народної гри називає її безкінечність. Закінчення гри діти традиційно розуміли як тимчасове явище і сприймали гру як своє повсякчасне

заняття. Досить часто можна було спостерігати таку картину: коли хлопчик або дівчинка йде додому після гри, старша дівчина чи хлопець підбігає до нього, б'є долонею ззаду і приказує:

*«Латочка, биточка,
Шовкова ниточка.
Я з тобою в «Латки» не граю,
Я на тобі латку оставляю».*

Примовки застосовували під час жеребкування. Наприклад, примовка «чиста ручка, як каблучка» звучала у разі вдалого плювання через кільце з двох пальців; «чинчик, чинчик, мій мізинчик» – як допомога собі словом у виборі пальця зі стуленої в кулак руки товариша.

Деякими примовками розпочинали гру. Місткою за своїм ігровим значенням у цьому сенсі є поетична «прелюдія» до гри «Мовчанка», що є специфічним явищем в ігровому репертуарі дітей. Сутність гри пов'язана з необхідністю збереження мовчання після виголошення тексту, який не лише є знаком до початку гри, а й формулює її умову. В ньому часом визначається й «кара» тому, хто програє:

*«Цитьте, люде!
Кішка здохла, хвіст обліз,
Хто промове, той із'їсть,
Хто засміється, тому рот роздереться.
А в Києві заказано,
Щоб і зуби не показувать».*

Гумор «мовчанок», на думку Г. С. Довженок, споріднений з гумором прозивалок. Дразнилки і прозивалки займають особливе місце в ігровому фольклорі. Дразнилка традиційно розглядається як «глузлива примовка, зазвичай римована, що вживається дітьми для дратування когось, кепкування над кимось» [1, с. 794]. Прозивалка виявляє дитячу реакцію на момент сварки чи суперечки. Ці малі фольклорні жанри дають змогу без втручання дорослих знаходити вихід із конфліктних ситуацій, сприяють формуванню позитивних якостей особистості, набуттю вмінь відстоювати свої позиції, коригуванню поведінки окремих дітей, розвитку комунікативних здібностей, почуття гумору та відчуття рими тощо.

Усі приспівки і примовки безпосередньо пов'язані з грою як із дією, даючи їй поштовх, спрямовуючи або коментуючи її. Діалоги, що слугують прологом до ігор, існують дещо ізольовано, пов'язуються з подальшою дією лише кінцевою реплікою. Більшість приспівок та примовок відображає певні етапи ігрової дії, її хід, деякі слугують лише для виявлення емоцій гравців, задовольняють їх бажання продемонструвати свої переваги або подратувати товариша, який виконує роль «Квача», «Куцої баби»:

*«Квачу, квачу, не боюся,
Я за дерево схоплюся.
Квачу, квачу,
Я тебе не бачу,
Треба сісти попоїсти,
Покиль квач прибіжить» [2, с. 166].*

Приспівки, примовки й діалоги якщо не виступають органічною частиною гри, що сприяє організації ігрових дій, то виконують інші функції: слугують сигналом певної дії, засобом виразу емоцій учасників, виконують роль своєрідного «заклинання» тощо. Н. В. Кудикіна нагадує, що розгортанню важливих для людини справ передували заклинання, ворожіння або інші подібні дії, спрямовані на забезпечення успіху чи гармонізацію внутрішнього світу людини. З ними вчені пов'язують виникнення лічилок. Яскравим прикладом цього є така лічилка:

*«Котилася торба
З високого горба,
А в тій торбині
Хліб-паляниця,
Кому доведеться –
Той буде жмуриться».*

Відомий український учений М. Г. Стельмахович вважав, що поштовхом для появи лічилок, очевидно, послужили старовинні форми ворожіння, коли випадкове випадання жеребка видавалося комусь волею долі й не могло ображати чи сприйматися як несправедливість.

Діти в іграх часто наслідували голоси птахів та звірів. Звукові асоціації дітей у сприйнятті звукової гами природи закріплюються в спеціальних ігрових примовках. Відомі українські народні дитячі примовки дають змогу в людському голосі почути крик журавлів, щебет ластівки:

*«Кру-кру-цукру-кру,
Кругом-кругом-кругом,
Кру-кру-цукру,
Нема-нема,
Кру-кру-ключем, ключем-ключем!»
«Червачі-брухачі
Випили, виїли:
Нам нема нічого» [2, с. 299].*

Дослідник Е. Б. Тейлор, вивчаючи первісну культуру, звернув увагу на привабливість для дітей звуків довкілля. Він писав, що англійські діти здавна «забавляються наслідуванням крику тварин», а новозеландці полюбляють гру, під час якої вони хором створюють враження «вищання пилки чи рубанка», «пострілу з рушниць» [10, с. 69]. Ж. Ледлофф, М. Стінгл описували індіанців, які легко відтворювали крики синичок, орлів, інших птахів. Цікаво, що дорослі австралійці, розважаючись із дітьми, пропонували їм визначити створений звуковий образ відомої тварини (тож, виступаючи в ролі організатора гри, були спостережливими, добре володіли своїм голосом). А. М. Фролова зазначає, що в іграх діти народів Півночі вчилися мові птахів – журавлів, качок, гусей. Подібні ігри є у казахів, тувинців та інших народів світу.

У живій традиційній культурі, як зазначають науковці, знання фольклору, мистецтво виконання фольклорних творів не є прерогативою окремих людей, що підсилює виховну функцію цього засобу впливу на дитину, оскільки не обмежується нею. В будь-якій народній культурі ігровий фольклор

добре відомий усім дорослим і його поступово завоюють діти. При цьому він сприяє формуванню світогляду, коригуванню поведінки, налагодженню стосунків з однолітками, вдосконаленню вимови звуків, розвитку фонематичного слуху й артикуляційного апарату.

Якість використання ігрового фольклору в педагогічному процесі залежить від знання та усвідомлення його сутності, історії та своєрідності застосування окремих форм сучасним педагогом. Виявлення специфіки підготовки майбутніх учителів-вихователів до застосування певних фольклорних форм у навчанні і вихованні є перспективою вивчення проблеми.

Література

1. *Великий* тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
2. *Дитячі* пісні та речитативи / [упор. Г. В. Довженок, К. В. Луганська]. – К.: Наукова думка, 1991. – 408 с.
3. *Довженок Г. В.* Український дитячий фольклор (віршовані жарти) / Галина Василівна Довженок. – К.: Наукова думка, 1981. – 172 с.
4. *Кон И. С.* Этнография детства. Историографический очерк / И. С. Кон // Этнография детства: традиционные формы воспитания детей и подростков у народов Восточной и Юго-Восточной Азии / под ред. И. С. Кона. – М.: Наука, 1983. – С. 9–51.
5. *Кудикіна Н. В.* Ігрова діяльність молодших школярів у позаурочному навчально-виховному процесі: монографія / Надія Василівна Кудикіна. – К.: КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2003. – 272 с.
6. *Кудикіна Н.* Українські народні дитячі ігри малих форм / Н. Кудикіна // Палітра педагога. – 2008. – №2. – С. 3–5.
7. *Кустова Ю. Г.* Ребёнок и детство в традиционной культуре хакасов / Ю. Г. Кустова. – СПб.: «Петербургское востоковедение», 2000. – 160 с.
8. *Ракава Л. В.* Традиції сямейнага вихавання у беларускай весцы / Любоу Васільеуна Ракава. – Мінск: Ураджай, 2000. – 112 с.
9. *Руснак Є. І.* Український фольклор / Ірина Євгеніївна Руснак. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 304 с.
10. *Тейлор Э. Б.* Первобытная культура: В 2-х т. / Эдвард Барнетт Тейлор. – СПб.: Издание редакции журнала «Знание», 1872. – Т. 1. – Ч. 1 – 383 с.

Анонсації

Ольга ТКАЧЕНКО

Ігровий дитячий фольклор у змісті етнопедагогічної компетентності вчителя-вихователя

У статті акцентовано увагу на вагомості формування в майбутніх учителів-вихователів ігрової культури в контексті етнопедагогічної компетентності. Обґрунтовано, що знання студентів про народну гру сприятимуть підвищенню їхнього професіоналізму. Особливу значущість у цьому сенсі, як засвідчує аналіз практики підготовки фахівців у галузі дошкільної та

початкової освіти, має ігровий фольклор як частина фольклору, пов'язаного з організацією гри. Звернуто увагу на походження та різновиди закличок, лічилок, зговірок, дражнилок, мирилок, примовок, їх розвивальну та виховну цінність. Наведено конкретні приклади різних форм ігрового фольклору українців, осмислення сутності яких відбувається на основі порівняння зі зразками ігрового дитячого фольклору інших народів світу.

Ключові слова: ігрова культура педагога, етнопедагогічна компетентність учителя-вихователя, народна гра, ігровий фольклор, лічилка, дражнилка, примовка.

Ольга ТКАЧЕНКО

Игровой детский фольклор в содержании этнопедагогической компетентности учителя-воспитателя

В статье акцентировано внимание на весомости формирования у будущих учителей-воспитателей игровой культуры в контексте этнопедагогической компетентности. Обосновано, что знания студентов о народной игре будут способствовать повышению их профессионализма. Особенное значение в этом отношении, о чем свидетельствует анализ практики подготовки специалистов в области дошкольного и начального образования, имеет игровой фольклор как часть фольклора, связанного с организацией игры. Обращено внимание на происхождение и разновидности зазывалок, считалок, сговорок, дражнилок, мирилок, присказок, их развивающую и воспитательную ценность. Предложены конкретные примеры разных форм игрового фольклора украинцев, осмысление сущности которых происходит на основе сравнения с образцами игрового детского фольклора других народов мира.

Ключевые слова: игровая культура педагога, этнопедагогическая компетентность учителя-воспитателя, народная игра, игровой фольклор, считалка, дражнилка, присказка.

Olga TKACHENKO

Game children's folklore in the content ethnopedagogical competence of the teacher-educator

The article focuses on the significance of formation of future teachers-trainers of game culture in the context of ethnopedagogical competence. The author argues that the students' knowledge about the national game will enhance their professionalism. Of particular importance in this sense, an analysis of the training of specialists in the field of preschool and primary education, holds a gaming folklore as part of the folklore associated with the organization of the game. The work draws attention to the origin and varieties of rhyme, shower, teasing, mirilok of jokes and their developmental and educational value. Specific examples of various forms of gaming folklore of Ukrainians, understanding their essence is based on comparison with samples of the children's game folklore of other peoples of the world.

Keywords: gaming culture teacher, ethnopedagogics competence of the teacher-educator, folk game, game folklore, rhymes, tease, joke.